

หลักการบริหาร “หนังสือหลักวิชาการ”

ต่อ จากฉบับที่แล้ว

วิเชียร ตรีสุภาพกุล

โคลบ บทที่ 26 **จงมีความละเอียดรอบคอบ** สารัตถะในโคลงบทนี้ มีความทันสมัยในทุกกาลแต่ ปัญหาทางการบริหารที่ปรากฏขึ้นเรื่อยๆ อันขัดต่อคุณธรรม ความถูกต้อง หรือขัดต่อหลักบริหาร หากว่าถึงหลักการบริหาร เรื่องของหลักคุณธรรม หรือ Merit System ดูจะเป็นหลักสากล เพราะด้วยอาศัยหลักเรื่องความถูกต้อง ไม่เอินเอียง หรือฝักใฝ่ในทางที่ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบสันติสุขและอาจนำมาซึ่งข้อครหาถึงความไม่โปร่งใสได้ ฉะนั้น ผู้นำองค์กรจึงชอบที่จะมีผู้ใต้บังคับบัญชาที่ประพฤติดี ประพฤติชอบ ประกอบการทำงานด้วยความสุจริต อยู่ในกรอบของระเบียบ ไม่หันเหใส่ใจในสิ่งที่ขัดต่อจารีตประเพณี ศีลธรรม กฎหมายอาญาบ้านเมือง ซึ่งนี่คือจุดสำคัญของการมีความละเอียดรอบคอบ รู้ดีและสำนึกสำเหนียกตลอดเวลาที่จะไม่แตะต้องสิ่งที่เป็นบาป

ในปัจจุบันนี้เรื่องของบาปบุญคุณโทษที่แม้จะเป็นเรื่องของธรรมะ แต่อย่าลืมว่าก็ไม่ได้อัดดขาดที่เดียวออกจากการทำงานแม้แต่น้อย เพราะเรื่องของบาปบุญคุณโทษ แท้จริงเป็นการกำกับให้คนระแวงระวังหากกำลังจะประพฤตินิด นั่นคือให้ลูกคิดว่าจะสิ่งที่จะประพฤตินั้นๆ อาจะส่งผลกระทบ (Impact) ต่อผู้อื่นได้ หากจะยกตัวอย่างที่ทันสมัยก็เช่น การไม่มักง่ายทั้งปฏิภูล หรือทำลายสิ่งแวดล้อม การทำงานโดยไม่เบียดบังประโยชน์เข้ากระเป๋า การบริหารด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ฯลฯ ผู้ที่ปฏิบัติงานจึงควรระลึกเสมอว่ากิจกรรมใดๆ (Activity) ที่สร้างทุกข์ หรือก่อบาปแก่ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับกรรม หรือความเดือดร้อนแล้วย่อมจะเป็นบุญเมออร์แรงที่สะท้อนกลับมาสู่ผู้ก่ออย่างแน่นอน ไม่เร็วก็ช้า หรือที่เรียกว่ากรรมจัดสรรเลยก็เลย ดังนั้น การทำงานใดๆ หรือการบริหารใดๆ ก็ดี ควรมิสตรระลึกเสมอว่ามีความละเอียดรอบคอบ

โคลงบทที่ 27 สุจริตคือเสื่อเกาะเหล็กเลิศ ใจความโดยสรุปของโคลงบทนี้สะท้อนความสุจริตของผู้ปฏิบัติ โดยไม่สนใจต่อความชั่วช้า ความสุจริตนั่นเองจะเป็นเสมือนเสื่อเกาะที่คุ้มครองผู้ปฏิบัติ หรือผู้สวมใส่ เพราะในเมื่อตนเองปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมิได้เบียดบังสิ่งใดๆ เข้าพก เข้าห่อ แม้เมื่อมีผู้ใดจะมาทำร้ายหรือทำลายด้วยการใส่ไคร้ ก็ย่อมไม่อาจจะคายมือได้ฉนั้นใด ความสุจริตย่อมจะรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้มัวหมองฉนั้น การบริหารงานในองค์กรปัจจุบันก็เฉกเช่นเดียวกัน ทุกอย่างควรจะไปโปร่งใส (Transparence) ตรวจสอบได้เสมอ แม้เมื่อตกอยู่ในภาวะที่อาจจะมีคนแก่งแย่ง ไขว้คว้า โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ไม่สนใจต่อความสุจริต ด้วยการกระทำการทุจริตแล้ว แม้จะปกปิดมิดชิดเพียงไร แต่ก็เป็นตราบาปของคนๆ นั้นเอง ยิ่งในยุคกาลปัจจุบัน สิ่งใดที่เป็นการทุจริต ย่อมจะถูกเปิดเผยไม่ช้าก็เร็ว หรือเข้าทำนองฟ้ามีตาเสมอที่ย่อมได้

โคลงบทที่ 28 ผู้รู้ไม่heim เรื่องของความรู้อ หรือวิทยาการต่างๆ ดูจะเป็นเรื่องที่ศึกษาไม่รู้จักจบ จะเห็นได้ว่าคนที่หมั่นศึกษา ขวนขวาย ใฝ่หาความรู้อยู่เรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง หรือที่

เรียกกันว่าเป็น Life Time Education นั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้นั้นรู้ตื่นเบิกบานอยู่เสมอ คนที่ฉลาดจะไม่ผยองลำพอง หรือแสดงฤทธิ์เดชเดโชว่าเป็นผู้รอบรู้ โคลงสุภาพิตบทนี้จึงเตือนสติคนที่หลงตนว่าเก่ง ฉลาด เป็นผู้รู้ในศิลปะวิทยาการ ไม่ให้ทะนงจนดูแคลนผู้อื่น แม้ว่าผู้นั้นจะมีดีกรีกการศึกษาที่ดีอย่างและปรามาสว่าเขามีปัญญาน้อยกว่า แถมอาจปากไวคุยโววดตัวรอดตนว่าเป็นผู้รู้ เช่นนี้แล้ว ท่านว่าไม่เป็นการฉลาดเลยแม้แต่น้อย กลับจะถูกมองว่าเป็นคนเขลาเสียด้วยซ้ำ เราต่างเชื่อกันว่าการศึกษาระดับความรู้ในคนนั้นๆ สูงกว่าคนอื่นที่ไม่มีโอกาสเรียน แต่พึงระลึกเสมอว่าการศึกษาอาจไม่ช่วยยกระดับจิตใจของคนได้เลย หากว่าคนผู้นั้นตกอยู่ในความหลงว่าตัวเองเก่งกว่าผู้อื่นจนดูแคลนผู้อื่น

ยิ่งในโลกยุคปัจจุบัน ดูจะเพ่งความใส่ใจไปที่ใบบอกทางเสียมากกว่าบางคนสู้อุดสำหรับเรียนจนถึงระดับสูงๆ เพียงเพื่อจะอาศัยเป็นสิ่งที่ประดับชั้นหนึ่งก็ไม่ปานทีเดียวที่เลวร้ายที่สุดก็คือ เมื่อได้ใบบอกทางนั้นแล้วก็เข้าใจเวลาเลิกดีกว่าผู้ใด แต่หาว่าไม่รู้ว่าวิทยาการใหม่ๆ จะพัฒนาก้าวหน้าไปอยู่เสมออย่างไม่รู้จักจบ ฉะนั้น การที่จะมีปัญญาต่อยอดสูงขึ้นไปเรื่อยๆ นั้นจึงไม่มีวันจบ โคลงสุภาพิตบทนี้จึงสอนว่าถึงใครจะเป็นผู้รู้ เป็นปราชญ์ก็ดี ใ้รู้ว่าจะวิเศษกว่าชาวบ้านก็หาไม่ การเป็นปราชญ์ นอกจากจะต้องหมั่นศึกษาลับมิดคมอยู่เสมอแล้วยังต้องมีจิตคารวะ อ่อมน้อม ไม่อหังการว่าเหนือชั้นกว่าผู้ใด

เป็นอันตราย เพราะมีคำกล่าวที่ว่าเหนือฟ้ายังมีฟ้าฉันใด คนที่เป็นมหาปราชญ์ก็ยังมีอยู่ฉันนั้น เพียงแต่เขาไม่ได้โอ้อวดตนเองเท่านั้น ในเชิงการบริหารงานแล้ว ผู้ที่มีตำแหน่งใหญ่โตมีความเป็นผู้รู้ในสาขาใดก็สมควรจะวางตัวให้เหมาะสม ไม่วางก้ามใหญ่โต หรือชมใครเขาด้วยวาจา เพราะไม่ได้ช่วยจรรโลงให้ตัวเด่นแต่อย่างใดซ้ำยังเป็นที่ดูแคลนอีกต่างหาก

โคลงบทที่ 29 สุขใดไม่เท่ากับ ความสงบ โคลงสุภาวชิตบทนี้มุ่งจะสื่อให้เห็นว่าความสงบสุขเป็นความสุขอันแท้จริงของมนุษย์ ความไม่สงบอันเกิดจากสงคราม ไม่เพียงแต่จะสร้างความพลัดพราก ภัยต่อทรัพย์สิน ชีวิต ซ้ำยังสร้างความเสื่อมและทุกข์เวทนาอีกมากมายอันเกิดจากผลพวงของสงคราม อย่างไรก็ตาม หากมองในแง่มุมของการบริหารอยู่มามายทีเดียว นั่นก็คือองค์กรใดก็ดี หากรู้จักบริหารจัดการอย่างมีอาชีพแล้ว ไม่เพียงจะสร้างความสมานฉันท์ สามัคคีเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มองเป้าหมายองค์กรเป็นหลักชัยที่จะไปสู่ ไม่มองประโยชน์ตนเป็นที่ตั้ง มองประโยชน์องค์กรเป็นใหญ่ เช่นนี้ ความสมัครสมานอันเกิดจากแรงทุ่มเทจะหนีหายไปเสียที่ไหน ความสงบอันเกิดจากการดูแลทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยที่มีต้องให้เกิดจากการเรียกร้อง หรือใช้พลังกำลังในการกดดัน หรือบีบคั้นการร่วมมือร่วมใจอันเกิดจากความเข้าใจ

ความรัก ความเอื้ออาทรในผู้ใต้บังคับบัญชา จะส่งผลและอันสืบสันตนาแห่งองค์กรได้อย่างเอกอุ เมื่อใดก็ตามที่มีข้อร้องทุกข์ ในฐานะของผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชา จึงต้องรีบดูแลแก้ไขปัญหา หรือข้อข้องใจให้ทันทั่วถึงที่ แม้นปล่อยปละละเลยโดยคิดเสียว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย โอกาสจะลุกลามกลายเป็นเรื่องใหญ่โต ย่อมมีโอกาสเสมอ ฉะนั้น หากจะให้องค์กรเกิดความสงบ สันติสุข ผู้บริหารระดับจึงควรจะได้ใส่ใจ แก้ไขให้ลุล่วง

โคลงบทที่ 30 การไม่แก่งแย่งรุกรานใคร ความในโคลงสุภาวชิตนี้ต้องการจะบอกให้คนเรารู้จักความพอเพียงที่จะไม่รุกราน แย่งชิง หรือแก่งแย่งเอาทรัพย์สินสมบัติ แผ่นดินของผู้อื่นเป็นของตน เพราะไม่เพียงเป็นการสร้าง ความหมางใจ ผูกใจเจ็บอันเกิดจากความโลภเท่านั้น ยังสร้างความหมางใจ ผูกใจเจ็บตอบแทน รังแต่เป็นการสร้างเหตุแห่งความไม่สงบสุขและความหวาดระแวงสืบไป ในแง่ของการบริหารงานในองค์กรก็คงไม่ผิดเพี้ยนไปเท่าไรนัก มีตัวอย่างของการแก่งแย่งตำแหน่งอันเป็นสิ่งที่หมายปองด้วยกลวิธีต่างๆ นานา อาจมีการขัดแย้งขัดขาน หรือให้ร้ายป้ายสี ด้วยข้อมูลอันเป็นเท็จ ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังทำลายล้าง เพื่อให้ตนเองได้ครอบครองตำแหน่งที่ตนหมายปองด้วยกลวิธีอันซื่อฉลาด หากดูแล้วก็ไม่ต่างไปจากการช่วงชิงแก่งแย่งรุกรานเท่าไรนัก เพียงแต่แปลงจากสนามรบที่นำหน้าด้วยอาวุธ มาเป็นกลอุบายที่หมายมั่นทอนทำลาย ซึ่งไม่ต่างกันเลย

ฉะนั้นใครก็ตามที่มีอกุศลจิตใช้วิธีมาร จึงไม่เป็นที่สรรเสริญ การจะเติบโตเจริญก้าวหน้าในตำแหน่ง นอกจากจะต้องมีผลงาน มีคุณธรรมแล้ว ยังต้องมีจริยธรรม ไม่มีจิตอิจฉาริษยาที่จะมุ่งร้ายทำร้ายใครเด็ดขาด เพราะก็เท่ากับเป็นการรุกรานคนอื่นเขาก็ไม่ปาน

โคลงบทที่ 31 รู้สิ่งใดไม่สู้รู้ตัวเอง โคลงสุภาวชิตบทนี้ถือว่าแสดงธาตุแท้ของมนุษย์ได้ดีอีกบทหนึ่ง กล่าวคือ มนุษย์ทุกวันนี้ แม้ที่ผ่านๆ มาก็คงไม่ต่างกัน นั่นคือ จะมีบุคคลบางพวกบางเหล่าที่น่าสงสาร ไม่รู้จักตนเอง ไม่เคยวิเคราะห์หัดตัวเองว่าเป็นคนเช่นไร มีจุดอ่อนจุดแข็งใดที่พึงวิเคราะห์ หรือแก้ไขปรับปรุง มีอดีตอันแก่กล้า ไม่รับฟังการชี้แนะ หรือไตร่ตรองตนเอง ซ้ำยังเป็นคนใจเบา ปากไว คนประเภทนี้เปรียบเหมือนนกที่อยู่ใต้นกะลาครอบ ไม่รู้เหนือรู้ใต้ คนประเภทนี้ถือเป็นคนลึกลับอันตรายอย่างยิ่งในองค์กร หากองค์กรใดมีบุคคลเหล่านี้ถือเป็นคนจุดอ่อนที่สมควรจะระมัดระวังเมื่อจะมอบหมายงานใดๆ ให้รับผิดชอบ เนื่องจากจะทำให้งานไม่คืบหน้าแล้ว ยังอาจทำให้องค์กรปั่นป่วนด้วยวิธีคิดที่ผิดไปบุุคคลทั่วไป อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมได้ บุคคลเช่นนี้นอกจากอันตรายเนื่องจากหลงตัวว่าฉลาดรอบรู้ ไม่มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่จะเจริญไมตรีกับผู้คนเขา การไม่รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์อันเป็นประโยชน์สาระในการบริหารจัดการ การไม่รู้จักประสานประโยชน์แก่องค์กร การแก่งแต่ปากโดยไม่ไตร่ตรอง หรือคิดก่อนพูด เหล่านี้ถือเป็นคนเสื่อมทั้งนั้น

ดังนั้น ข้อคิดในบทนี้ก็คือหากใครเป็นผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชา จึงควรจะมีหมั่นระมัดระวังให้จงดี ไม่เพเลียงพลาด้วยการหลงตนเองและอ่านตนเองไม่ออก เพราะเมื่อใดก็ตามที่อ่านตนเองไม่ออกแล้ว ปลายทางที่จะไปอ่านผู้ใดและซ้ำยังจะนำพาท้องค์กรเข้ารกเข้าพงได้ ในทำนองเดียวกันผู้ใต้บังคับบัญชาก็สมควรที่จะใส่ใจในการหมั่นรู้จักพินิจพิจารณาตนเองอยู่บ่อยๆ และแก้ไขข้อบกพร่องที่ตนเองมี รู้จักวิเคราะห์ตนเองด้วยใจเป็นกลาง อย่าปล่อยตัวปล่อยใจ หรือให้ทำตัวเองด้วยการหลอก หรือหลงตัวเองว่าเก่ง เพราะนอกจากจะทำให้ตนเองเขลาด้วยวิธีคิดแล้ว ยังทำลายคุณค่าของตนเองลงไปอย่างไม่รู้ตัวอีกด้วย ข้อสำคัญยังจะไม่ใช่เนื้อเชื้อใจที่องค์กรจะมอบหมายงานใดๆ ให้อีกด้วย